

ZAČETNA VREDNOST

Naučimo se pomen začetne vrednosti, kako jo uporabimo in določimo iz grafa funkcije.

Kaj nam pove začetna vrednost?

Za začetek boste spet risali funkcije.

V isti koordinatni sistem nariši grafe funkcij:

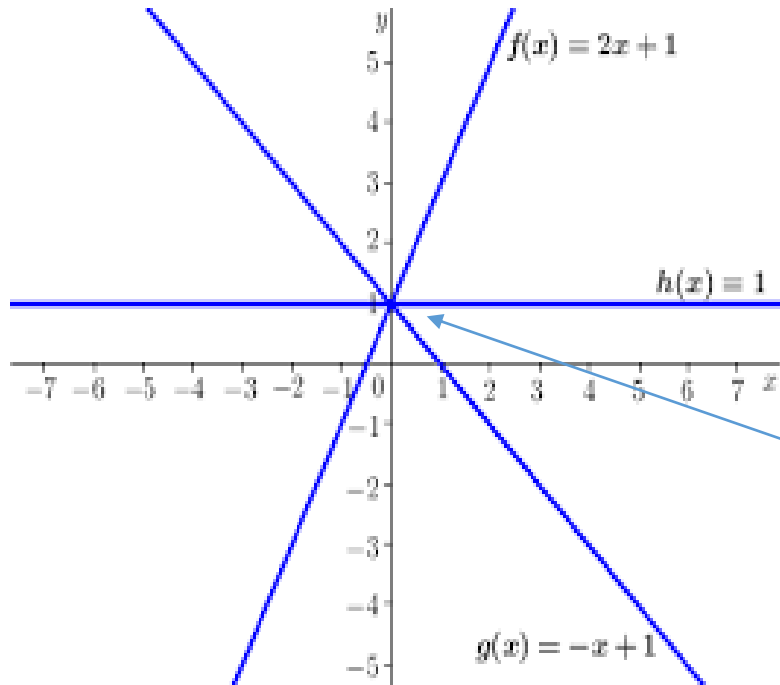
$$f(x) = 2x + 1$$

$$f(x) = -x + 1$$

$$f(x) = 1$$

Grafe funkcij najdeš na naslednji sliki. Nekaj o narisani sliki poskušaj sklepati iz snovi o smernem koeficientu (poglej zapise funkcij).

Opazujmo grafe in funkcijske zapise.

$$f(x) = 2x + 1$$

$$f(x) = -x + 1$$

$$f(x) = 1$$

Na sliki vidimo, da gredo vsi grafi skozi točko na y osi. Ta točka ima koordinate $T(0,1)$.

Iz funkcijskih zapisov pa vidimo, da imajo vsi $n=1$

Ugotovitev:

Začetna vrednost pove, kje graf linearne funkcije seka ordinatno os (y).

To je vrednost funkcije pri $x=0$.

To točko označimo z $N(0,n)$, pri čemer je n začetna vrednost

Slika, ki smo jo dobili iz grafov funkcij imenujemo tudi **šop premic**.

Narišimo še tri grafe

V isti koordinatni sistem nariši grafe funkcij:

$$f(x) = 2x + 2$$

$$f(x) = 2x + 4$$

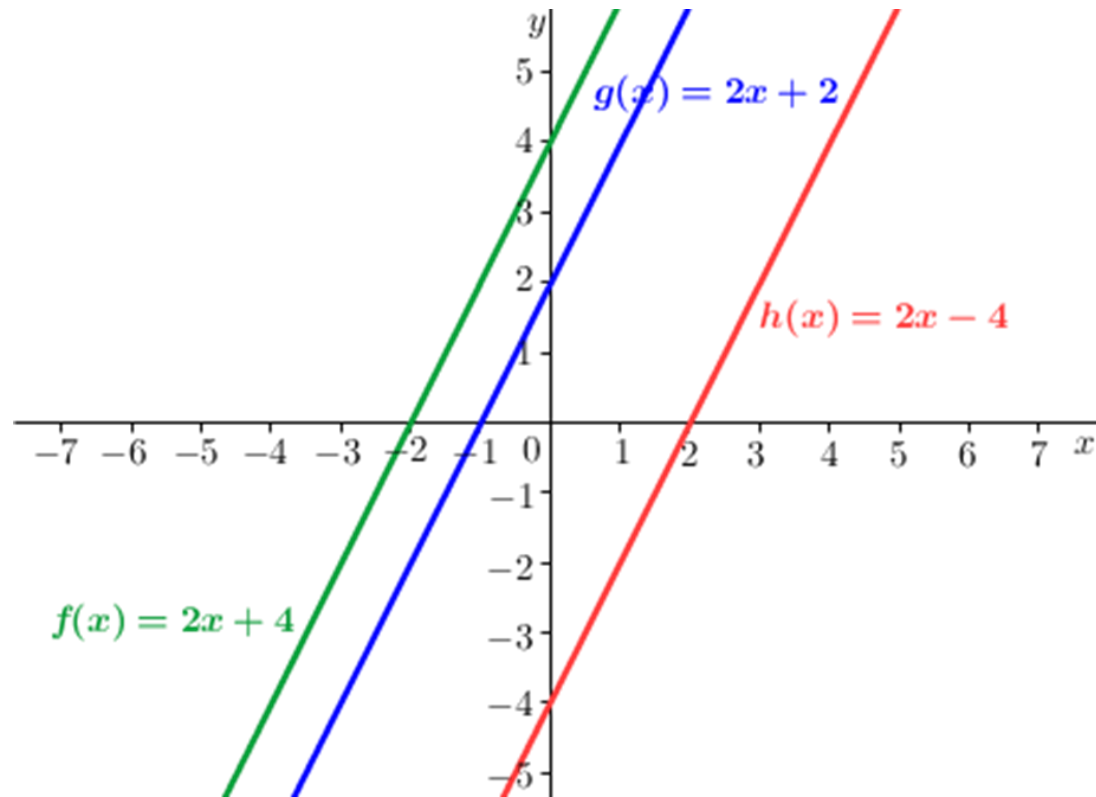
$$f(x) = 2x - 4$$

Rešitev najdeš spet na sliki spodaj.

Pri načrtovanju lahko uporabiš že kakšno bližnjico.

(npr. kje graf funkcije seka ordinatno os, kar smo pravkar povedali)

Rešitev in ugotovitev

Slika potrjuje našo ugotovitev.

Funkcija $f(x) = 2x + 2$ seka ordinatno os v točki (0,2), ker je 2 začetna vrednost.

Funkcija $f(x) = 2x + 4$ seka ordinatno os v točki (0,4), ker je 4 začetna vrednost.

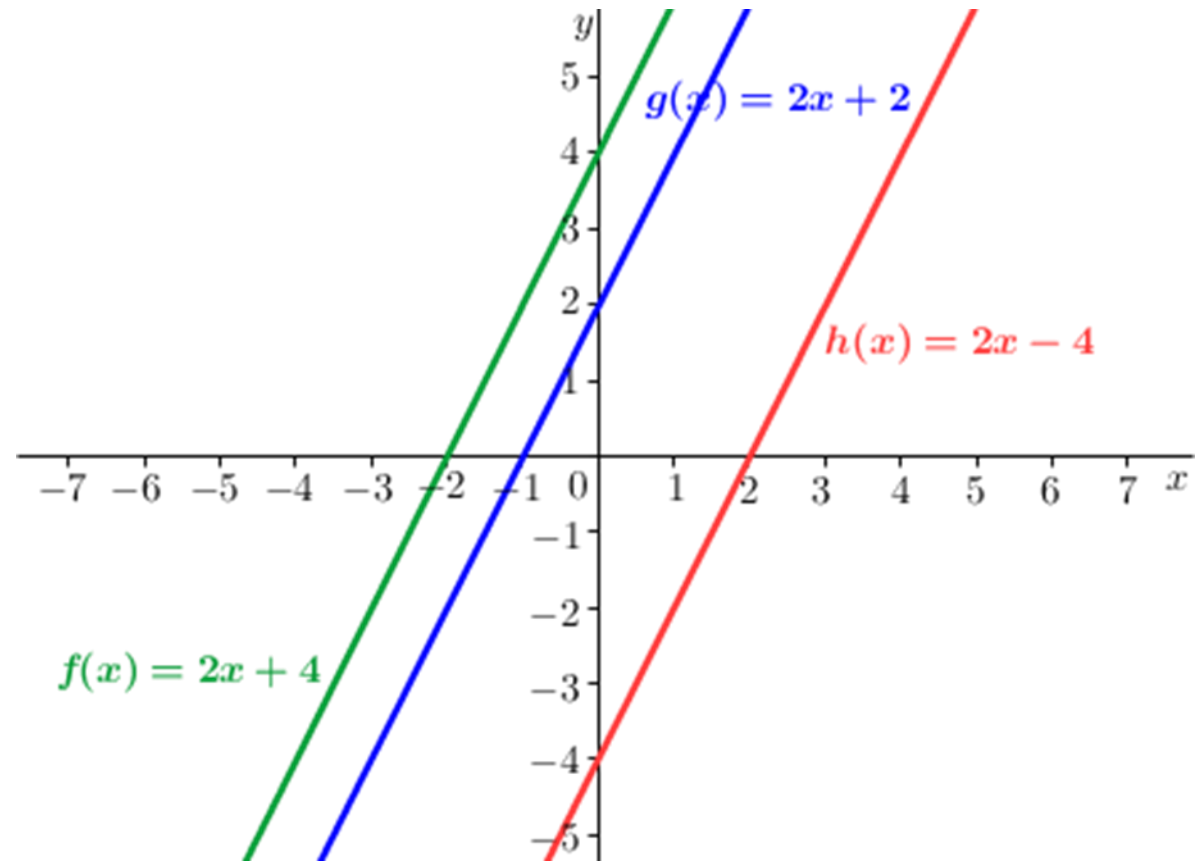
Funkcija $f(x) = 2x - 4$ seka ordinatno os v točki (0,-4), ker je -4 začetna vrednost.

Poglejmo še to

Vse tri premice so med seboj vzporedne.

Zakaj, že vemo. (imajo enake smerne koeficiente).

Takšne vzporedne premice imenujemo **snop** premic.

Kako nam bo začetna vrednost v pomoč?

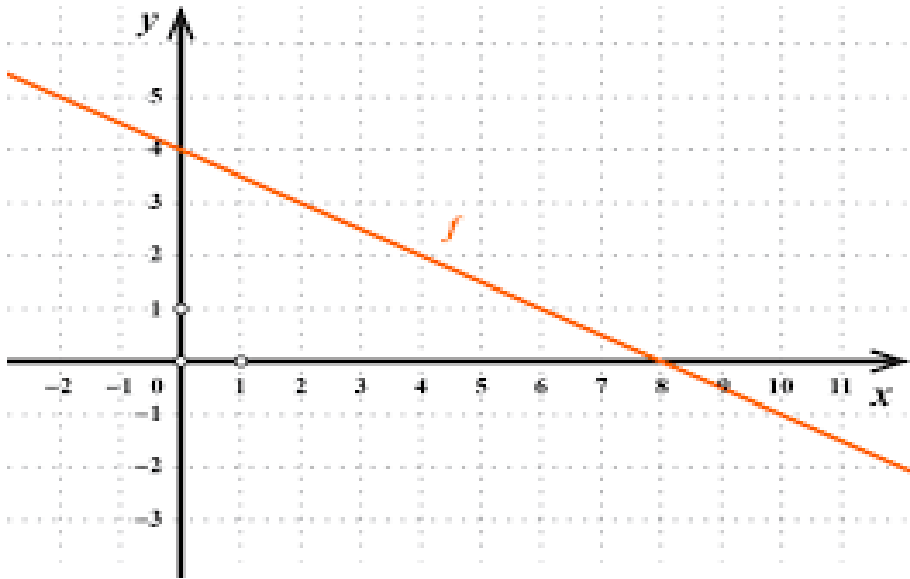
1. Če imamo zapis funkcije bomo vedeli, v kateri točki njen graf seka ordinatno os in lahko to uporabimo pri načrtovanju.

Primer: Dana je funkcija $f(x) = 3x - 2$. V kateri točki seka ordinatno os?

Odg.: Vidim, da je $n = -2$, torej seka ordinatno os v točki $T(0, -2)$

2. Če je narisana graf, znamo določiti n .
Primer: Določi n narisane funkcije.

Odg: Ker premica seka ordinatno os v točki $T(0,4)$ vemo, da je začetna vrednost enaka 4.

Torej velja $n=4$

ali

funkcija ima pri $x=0$ vrednost 4.

Vaja: Za vsako linearno funkcijo določi, pri kateri vrednosti seka ordinatno os.

1. $f(x) = -3x + 7$

2. $f(x) = \frac{x}{3} - \frac{2}{5}$

3. $f(x) = -0,2x - 8$

4. $f(x) = 15$

Odgovore najdeš na naslednji sliki. Najprej pa svoje odgovore zapišeš sam.

Odgovori:

1. $f(x) = -3x + 7$
2. $f(x) = \frac{x}{3} - \frac{2}{5}$
3. $f(x) = -0,2x - 8$
4. $f(x) = 15$

1. Ordinato seka v vrednosti 7, ker je $n=7$. Lahko povem tudi $f(0)=7$.

Velja pa tudi, da funkcija seka ordinatno os v točki $T(0,7)$

2. Razlaga enaka kot zgoraj, vrednost je $-\frac{2}{5}$

3. -8

4. 15 (funkcija je konstanta)

Vaja: Dane so funkcije

A $f(x)=5x-2$

B $f(x)=75$

C $f(x)=-46x+15$

D $f(x)=31x+4$

- a) Izpiši črko pred funkcijo, ki je najstrmejša
- b) Izpiši črko pred funkcijo, ki je padajoča
- c) Izpiši črko pred funkcijo, ki je konstanta
- d) Določi skupno lastnost linearnih funkcij A in D